

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe un 4 cor.
Pentru România și străinătate pe un
40 fraaci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERȚIILE:
de un și garoad: prima dată 12
beni; a doua oară 12 beni; a treia
oară 8 b. de fiecare publicățiune.

Afici abonamentela, cât și înscrizi:
nile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate:

Scrisori neîncătuși nu se primesc.

Furtună... într'un pahar de apă.

(*) Presa maghiară opozițională duce o adevărată campanie în contra contelui Tisza pentru-că el ar fi pactat cu — naționalitățile. Il atacă aspru îndeosebi pentru concesiunile (?) ce a făcut — Românilor.

Și nu ziare de mâna a treia, ci organe de frunte, ca «Budapesti Hirlap», îl ceartă pe contele Tisza și combat politica lui de împacisire a naționalităților...

Pe când adevărul este că afară de știri privitoare la Fondul Iancu, încolo nimic nu indică intenția că guvernul se gândește să facă ceva pentru naționalități. Ba se vestește că și acea știre a fost lansată iată așa. cu anume intenții, în realitate nici banca «Victoria» din Arad, nici comitetul Asociațiunii din Sibiu n'a primit dela guvern nici un act privitor la soarta Fondului Iancu.

Am dovedit apoi, cu vorbirea rostită la Igló de ministrul Berzeviczy, că nici proiectul despre reforma instrucției elementare nu va fi retras.

Cât despre ucazul lui Hieronymi, carăși nu e de presupus că o să-l retragă un guvern din care face parte Hieronymi.

De altminteri noi ne-am spus vederile atunci îndată, când s'au lansat știrile privitoare la — concesiuni și ni-am exprimat îndoiala cea mai desăvârșită. Ceea-ce n'au împedecat pe amabili nostri confrăți dela gazeta brașoveană să nu se declare «nedu-

meriți» și să ne bănuiască în chipul cel mai detestabil că noi «de timp îndelungat, aci pe față, aci în ascuns», facem propagandă pentru «intrarea Românilor în tabăra guvernamentală», și peste tot, credem că Tisza este eliberatorul nostru...

N'am intrat atunci, și nu intenționăm nici azi să polemizăm pe această chestie cu gazeta brașoveană. De când s'a înființat «Tribuna», colega ei brașoveană n'a încetat o singură zi a ne bănuși și cărti. Noi însă am continuat să ne facem datoria impusă de programul național și de împrejurările grele ce străbatem. Tari în credință că la publicul mare românesc nu mai prind acușările stupide din trecut, când organul sibian al comitetului național își făcuse adevărată misiune să descopere pe fiecare zi câte un «trădător», am trecut deci și peste articolul dela 1/14 Dec. al gazetei dela Brașov care ne denunță ca pe «un soi de politiciani cari nu merg de capul lor, ci după cum e porunca și marșruta ce au primit-o».

Când vedem însă că numai luând de mărturie scrisesele gazetei brașovene presa maghiară opozițională face tagăgiu în jurul pactării lui Tisza cu naționalitățile, când vedem că și în numărul ei de ieri gazeta brașoveană continuă cu acușele la adresa noastră și scrie că «o conferință națională cu înalta voce a guvernului însă nu ar putea avea nici odată competența de a decreta poporului român ce are să facă», — având aierul să protesteze ca și când noi am pus

în vedere o asemenea conferință, trebuie să zimbim de ușurința cum se face la noi «gazetărie», dar totodată să ne și întristăm fie de nepriceperea fie de răutatea colegilor români. (În treacăț fie zis: am putea să ținem oare conferința națională neconceasă de guvern? Cele din trecut nu se țineau oare toate cu voia guvernului?).

Dar noi în chip hotărit am spus că nu credem în nici una din «concesiunile» înscrise în public și am atras atenția Românilor ca nu cumva să se lase momiți, ceea-ce de altfel nici nu presupunem despre nici un Român fie numai cu un dram de judecată; noi suntem cei mai prigoniți de guvern, — și totuși noi să fim bănuși și în sus să ne denunțe «Magyar Szó», ear în jos gazeta dela Brașov și «Epoca» dela București?... Nu se mai isprăvește odată cu intrigile neghiobe, palimele oarbe tot mai clocotesc în sufletele meschine? Conspirațiile astea făcute cu toba mare cui au să folosească? Desigur numai adversarilor nostri politici.

Înțelegem ca presa maghiară opozițională, pentru a slăbi situația lui Tisza, să insinue că el pactează cu — Valahii primjidoși. Pe cine și ce întăresc însă prelinșii nostri bărbați politici când insinuă că o grupă naționalistă română pactează cu — guvernul?

Dar noi avem nevoie de închegare, ear nu de sfășieri. Bine să bage deci seama cei ce samână vânt.

Cele patru temperamente.

— Schiță humoristică. —

Sanguinicul.

Prefectul Nicu Flușturean isbucni într'un ris șgomotos și cu o voce tare strigă pe servitorul său:

„Ioane — Ioane!“

„Porunciți, d-le prefect“.

„Știi ce-i nou?“

Ioan privi pe stăpănu-său cu mirare și fiind-că acesta ridea mereu, îl veni și lui să zîmbească.

„Am devenit unchiu — cumnatu-meu îmi telegrafează: „Vino imediat la București, la boțezul nepotului tău“. Vom pleca imediat, Ioane. Trenul pleacă la unsprezece — tu vei veni cu mine. — Adecă, de ce te încuri așa, Ioane?“

„Mă bucur numai pentru aceea, fiind-că și D-voastră vă bucurați, d-le prefect“.

„Ei, șiret ce ești — la București mă pricepi tu?“

„La București“, repetă Ioan, cu ochii strălucitori.

„Du-te și fă preparativele de drum, până atunci voi face tualetă. Timpul trece. Și trebuie să ne prezentăm ca nește boeri, Ioane — București este — București este — tu, pricepi tu, mă?“

„Pricep, d-le prefect“. —

„Sunt destul de prezentabil?“ întrebă prefectul după o pauză, privind-se în oglindă.

„Ah, d-le prefect, ești ca un Apoldo“.

„Apollo, prost ce ești. Sunt de trei-zece și șase de ani, nu uita bătrînul meu prietin“.

„Nimeni nu v'ar da atât, d-le prefect“.

„Hm, cred și eu — peste tot, sper că vom avea zile plăcute, Ioane“.

Ioan își frecă mâinile, zîmbind.

„Însă bagă de seamă, poartă-te bine bătrînul meu prietin“, continuă prefectul zîmbind și el. „Să nu-mi faci ștregări toată noaptea, cum ai făcut acum doi ani când am fost la cununia soru-mi! Ți-aduci aminte în Calea Griviței, la patru ore dimineața, cum te repeziseși asupra mea?“

„Ah, Calea Griviței!“ strigă servitorul cu entuziasm. Apoi aleargă afară, ca să le pue toate în ordine de călătorie.

„Poate vom avea o mică aventură în decursul călătoriei“, gândi prefectu, presimțind întimplări vesele, pe când își smulse câteva firicele indiscrete, ce să iviră pe creștetul capului său de Apollo. „Cumnatu Costică, să pricepe și el — nu glumă — supoartă ocaua. O, București, mărețele București!“

Zîmbind, își termină tualeta. Zîmbind curăță Ioan ghețele, zîmbind perie hainele. Zîmbind, gata de călătorie, stă față 'n față, stăpănu și servitorul.

„Ei, Ioane, ce aparantă am?“

„Ca scos din cutie, d-le prefect“.

„Dar asta aici“ — prefectul arată zîmbind, luna ce apăruse pe capul său respectabil — „e învoalată cu măiestrie, ce?“

„Nici urmă nu se mai cunoaște“.

„Să plecăm dar, băiete“.

Flegmatecul.

„Să călătoresc la București? Ah, Doamne“, suspină rentierul Melcescu, și se razimă de jețu său. „Și încă pe o vreme ca asta!“

„Dar tătucule, e chiar bine pentru noi că mai ieșim din vizuina asta“, îl încuraja soția sa.

„Da, da, mămucă — însă București — așa o speluncă — mă îngrozesc, numai când mă gândesc la acel furnicar de oameni. Lovituri de coate — grabă, gălăgie, șgomot — brrr! Știi tu cum îmi place liniștea“.

„Sigur, bărbățelule, însă n'ai ce-i face — copilul nostru —“.

Rentierul oftă. „Na, din parte-mi — la cât pleacă trenu?“

„La unsprezece“.

„Peste trei ore — asta-i imposibil! Ști ce, dragă Paulino, dacă am pleca de seara la șase ar fi timp destul“.

„Da, însă trebuie să plecăm imediat“.

„Apoi în aceeași zi, nu-i asta imediat?“

„Ce fel de afaceri urgente, vor fi acelea?“

El oftă.

„Sigur că fără de nici o importanță — mof-turi, din cauza asta să-ți strici roștu“.

„Poate că ai devenit tatămoș, și eu bunică“.

„Crezi?“

„S'au poate au câștigat la lotărie“.

„Posibil“.

„S'au poate s'a întimplat ceva — tu ce crezi?“

„Dar, dragă nu cred nimic! Ași putea gândi o sută de lucruri, și tot n'ași afla adevăru, așa dară, mai bine nu gândesc nimic, ci voi aștepta. Dacă vom ajunge acolo, vom afla“.

Crisă ministerială în România. În urma situației create prin demisia foștilor președinți ai Camerei Pherekide, D. Protopopescu și Morțun, și-au dat demisiile și Ion I. Brătianu, ministru de externe și V. Lascar, ministru de interne. Până la numirea titularilor, departamentul de externe îl va conduce ad interim. D. Sturdza iar cel de interne Spiru Haret.

Emigrări din Bihor. Se comunică din Oradea-mare: În Bihor emigrația a luat proporții înspăimântătoare. Singur din cercul Tinca, luna trecută peste o sută de inși au luat bățul pribegiei, să-și caute o patrie mai bună peste Oceane. Din ținutul Ermellék-ului roiesc asemenea caravane de emigranți spre America. În unele comune, notarii comunali abia răsbesc cu estradarea paspoartelor.

Tratatele de comerț germane. Din Viena se anunță următoarele: Sub durata vacanțelor Crăciunului conferențele pentru încheierea convenției comerciale germano-austro-ungare de asemenea au fost întrerupte, amânându-se continuarea lor până după sărbătorile Nașterii. Acum ele de nu vor fi reluate, din care cauză se va convoca și o conferință a ministrilor interesați în această afacere atât austriei cât și ungarilor. Locul și timpul ținerii acestei conferințe comune nu se știe, dar se presupune a fi convocată la Budapesta pe una din zilele următoare.

Din Austria.

Se știe că în urma refuzului comisiei bugetare de a vota proiectul guvernului privitor la contractarea unui împrumut de 60 milioane cu scop ca banii să fie destinați unor lucrări publice, ca astfel să se ajute populația în mizerie, Körber își dase verbal demisia. M. Sa nu a primit-o însă.

Acum se telegrafează din Viena că primul ministru austriac a revenit asupra demisiei sale, pe care l-a înmănat-o și în scris, dar M. Sa nu s'a pronunțat încă. Körber își motivează demisia: este bolnav de stomac și nu mai poate conduce afacerile statului.

Unele ziare spun că și-a dat numai el demisia, altele scriu că e vorba și de plecarea celorlalți ministri.

M. Sa a sosit Marți seara în Viena, dela Wallsee, unde a petrecut sărbătorile. Până mâine se crede că se va hotărî la un fel.

Epistolă deschisă

cătră domnii: Ioan Fogaraș, Eftimie Ciorogar, Petru Papp, Atanasie Miculă, Nicolae Cozin. N. Brădean, Ioan Dejinar, Ioan C. Sporea, I. Fular, Ștefan Draja, Moise Vasiescu și Gligor Crișan din Lipova.

În Nr. 226 al ziarului „Tribuna“ a apărut „O întîmpinare“ scrisă de d-voastră, în care nișuindu-vă să rehabilitați pe părintele protopop V. Hamsea față de învinuirile — după părerea d-voastră — nebasate care i-s'au adus în corespondența publicată în Nrul 218 al acestui ziar: ne prezentați pe noi în lumina, ca și când noi am fi forțat ținerii adunării de protestare în contra proiectului Berzeviczy la Lipova pentru motive și interese pur personale și vă exprimați convingerea, că noi „ne apărăm ca de foc de un meeting în Radna“.

Surprins foarte mult, că d-voastră pe care unii dintre noi nu vă cunoaștem personal, iar cei ce vă cunoaștem nu v'am văzut încă în fruntea treburilor publice, de-odată ca „deus machina“ vă iviți în publicitate cu pretenții de a stabili fapte, pe care noi altfel le știm, am stat mult timp nedumeriți asupra chestiunii: oare admisibil e să stăm cu d-voastră la discuție în publicitate?

De oare-ce însă D-Voastră a-ți avut curajul civic de a formula, iscăli și a aduce în publicitate acuze, care privesc atitudinea noastră în chestiunea cea mai vitală, care în aceste zile de grea încercare preocupă toată suflarea cinstită românească; de oare-ce D-Voastră v'ați luat îndrăzneala de a ne insinua — printre șire — o ținută, pentru care la cazul, că D-Voastră a-ți fi grăit adevărul, tot publicul cinstit românesc are dreptul incontestabil de a ne considera de oameni fricoși și șovăitori când e vorba de apărarea celor mai sfinte drepturi ale limbei noastre: după multă sbuciumare sufletească am ajuns la convingerea: că trebuie să stăm cu D-Voastră de vorbă pe acel teren, unde ne-ați provocat, adică în publicitate.

Pentru-ca să putem face aceasta și mai ales pentru ca publicul cinstit românesc să aibă privilegiul și posibilitatea de a judeca imparțial și cu conștiință liniștită — elementele cardinale ale judecării drepte — Vă rugăm și provocăm pe Dumneavoastră, ca în termen de 8 zile dela aparițiunea acestei epistole, să vă declarați în coloanele acestui ziar: care dintre d-voastră a luat parte la conferințele ținute în casina din Lipova la 8/21 și 12/25 Novembre?

Pentru d-voastră, care ne-ați acuzat, e chestiune de nobleță, de cinste chiar să ne dați și posibilitatea de a ne apăra.

Radna, la 9/22 Dec. 1904

Procopiu Givulescu,
protopresbiter.

Dr. Martu.

Dr. Arameseu.

SITUAȚIA POLITICĂ.

Serbătorile catolice n-au adus nici o schimbare în situația politică. Dieta se va întruni azi la 12 ore. și e generală părerea că guvernul nu va mai face nici o încercare de împăcare, ci o va proroga din nou, pentru a o dizolva Mercuri ori Joul, săptămâna viitoare.

Kossuth Ferencz, sosit azi în capitală a desmințit știrea că deputații opoziționali-l-ar fi rugat să intervină pentru restabilirea păcii.

În decursul serbătorilor contele Andrassy a mai făcut o declarațiune, spunând că condițiunile stipulate ca preț al păcii, au fost nu ale disidenților, ci ale opoziției coalitionate.

Contele Tisza István a petrecut sărbătorile Crăciunului în Dees, la cumnatul său contele Bethlen fișpan, de unde s'a rentors aseară, să asiste la consfătuirea clubului liberal.

Din Bucovina.

Marșalul țării George baron Vasilco a plecat în ziua de 20 Decembrie dela Viena la Triest, fiind invitat de familia princiară Hohenlohe. Dela Triest va pleca la Abbazia, de unde se va întoarce în luna viitoare înapoi în Bucovina pentru a petrece sărbătorile pe domeniul din Berhomet p/S.

Mandat depus. După cum aflăm a depus mandatul de deputat al districtului Suceava marele proprietar V. cav. de Pruncul. În scurt timp vom avea nouă alegere în districtul Suceava.

„Nu vrei să-ți faci pregătirile, Iosife?“

„Acum?! Mai am încă timp berechet.“

Domnul Melcescu, dejună în toată liniștea, ceti gazeta, apoi merse ca de obicei la o bere. De regulă numai după un ceas, se despărțea de al treilea pahar, astăzi însă, nevasta-sa îl chemă mai de vreme.

„Dle Melcescu, mîncarea e pe masă — să poftiți la masă, —“ îi șopti la ureche servitoarea trimisă.

„Deja? Viu îndată!“

După ce a băut și fumat în toată puterea cuvântului, grasul domn porni cătră casă.

„Astăzi, am pregătit mîncarea mai de vreme, Iosife, din cauza călătoriei.“

„Bine, bine. Se așeză la masă și mîncă în tignă, ca omul care dispune de timp cu prisosință. Apoi se culcă pe canapea, avea de gând să tragă un puț de somn.“

„Dar, Iosife, astăzi nu — azi trebuie să renunți.“

„Să renunț? La somnul meu? Ba bine — fără el, ziua întregă nu-s de nici o treabă. Mai bine crească iarba în tot Bucureștiu.“

„Însă, fata noastră —“

„Ași ce, poate să mai aștepte — noi încă am așteptat până a sosit telegrama.“

Zise, și-și ținu siesta ca 'n totdeauna, cu deosebire numai că nevastă-sa îl trezi azi cu jumătate ceas mai de vreme ca de obicei, așa că i-a trebuit încă pe atât, până s'a desamețit pe deplin — apoi încet și tacticos s'a apucat să 'n-pacheteze.

„Gata, bărbățele?“

„Îndată.“

„Trebuie să plecăm — grăbește-te.“

„Apoi fără cină?“

„Vom mîncă în tren.“

„Așa pe fugă? Nu-mi tiencește nici o bucătică. Fără cină nu fac nici un pas, mîmucă.“

Ea oftă și pregăti îngrabă ceva... „Numai Iosife, pentru Dumnezeu, grăbește-te, căci dacă nu, perdem trenul.“

„Ei asta e!“ Și continuă a mîncă cu mare poftă.

„Dar grăbește-te, bărbate — încă nici nu te-ai încălțat, nici nu ți-ai luat haina.“

„Toate se vor face Linico nu te îngriji — dă-mi numai șunca de colo.“

„Doamne, Dumnezeule, e timpul suprem!“

„Încă o minută, și sunt gata.“

În fine, isprăvi, se șterse cu servietu, se ridică domol, își încălță ghetele cu băgare de seamă. Nevastă-sa impacientă, sta înaintea lui, cu pălăria și haina în mână.

„Aici, aici!“

„Da, apoi nu mă pot îmbrăca cu haina și ghetele deodată.“

„În fine — ce, îți mai aprinzi și țigară? Mă faci să desperiez, bărbate!“

„Cu aburi merge mai repede treaba“. Pe stradă, rentierul se opri abea resuflând.

„Ești nebună, Linico? Nu pot fugi așa — tot vom ajunge la vreme.“

„Atunci mai bine vom lua o trăsură — e timpul suprem.“

Luară o trăsură, și cu toate acestea, când ajunseră la gară, le sbură trenul pe din naintea nasului.

„Mi-am închipuit așa ceva — o, tu tîndală ce ești!“

„D'apoi mîmucă, nu te supăra așa. Vom pleca mâine cu cel dintâi tren — ș'asa la etatea noastră nu face să călătorim noaptea!“

CU ARIPI FRINTE . . .

Cu aripi frînte o biată rîndunica

Se abate să se avînte în nori cu zborul.

Să și cînte dragostea, nădejdea, dorul . . .

Biata rîndunica!

Doar' singură măi crede în izbucire,

Că tot se 'ncearcă 'n dulcea ei neștire:

Mi!oși privim neputincioasa-i vrere . . .

Cu sufletu-ți sătos de biruințe,

Pătruns de ne'ștelese idealuri,

Și tu te zbați în a vieții valuri . . .

Sătos de biruința.

Dar vai, când vei afla într'un cîas amarnic,

Că tratul, sbuciumul ți-a fost zădarnic —

O, cum te va zdrobi a ta durere!

Budapesta, Decembrie 1904.

I. Grănițariu.

Din străinătate.

Din ministerele Macedoniei. În imperiul otoman creștinii vor găsi totdeauna câte o cauză care să provoace anarhia. Înainte vreme, toate nemulțumirile proveneau din faptul că absolutismul guvernamental excludea pe raiale dela viața publică și birocrația. Individualmente și etnicește creștinii se credeau nedreptățiți și pentru a se pune pe un picior de egalitate cu Turcii, organizase mișcări și revoluții. Dar ura și fanatismul erau îndreptate în contra statului. Dela o vreme au început luptele și între creștini. Biserica e cauza principală. Deși Bulgarii au de mult biserica lor independentă de patriarhie, după cum știut este, totuși chestiunea nu e lămurită definitiv și nu se va lămuri până ce tot elementul bulgăresc nu va îmbrățișa cauza națională — deci până ce nu va recunoaște exarhia.

Sunt sate și comune întregi de bulgari cari au rămas credincioși bisericii greco-orientale, cari recunosc patriarhia, cari citește grecește în școli și în biserici, cari urăsc de moarte chestiunea bulgărească. Între acești bulgari filo-eleni și bulgarii naționaliști este o luptă surdă, o dușmănie de moarte.

De când cu organizarea bandelor și a mișcărilor bulgărești, comitetele cari luptă pentru pretinsa autonomie a Macedoniei, a persecutat în modul cel mai odios și mai barbar pe Bulgarii patriarhiști: amenințări, bătăi, spolițiuni, asasinat, nimic n'a lipsit spre a-i smulge din sinul bisericii patriarhiste.

În adevăr, sistemul acesta le-a succes Bulgariilor, mai ales acum un an, când nu s'a cruțat nimic spre a se ajunge la un scop național definitiv. Bulgarii patriarhiști, puși între ciocan și nicovală, au fost nevoiți să renunțe la protecția bisericii greco-orientale și să se arunce în brațele exarhatului.

Mulți Bulgari naționaliști, pe de altă parte, văzându-se persecutați de Turci, cu consimțământul comitetelor și a exarhiei au trecut provizoriu sub protecțiunea exarhiei ca să scape de urgia Turcilor.

După ce furtuna s'a potolit însă, Bulgarii naționaliști au trecut din nou la exarhie, iar Bulgarii filo-eleni au revenit la matcă.

Amândouă Bisericile, cea greacă și bulgară, au protestat și protestează. Guvernul imperial caută să-și facă și-și o situație posibilă și se îngrijește foarte puțin de protestările Exarhiei și a Patriarhiei, sau mai bine zis Sublima Poartă, urmându-și tradiționala politică de desbinare a elementelor creștine caută să slăbească pe Bulgari, înfrântându-i pe Grecii cari i-se par și mai puțin pretențioși și mai puțin periculoși.

În scopul acesta guvernatorul Hilmi-Pașa a comunicat un ordin autorităților provinciale, prin care le atrăgea atențiunea să proclame statul-quo, adică să facă așa, încât Bulgarii să depindă mai mult de Patriarhie decât de Exarhie, ceea-ce a dat naștere la mari nemulțumiri. Inșiși agenții civili au protestat în contra acestei măsuri și au cerut ca un sat care a trecut dela Patriarhie la Exarhat să nu mai fie șicanat, iar Școla și Biserica să nu se mai restituie Patriarhiei, cu alte cuvinte soarta școlilor și a bisericilor să rămăie la dispoziția locuitorilor.

Din cauza acestui diferend politico-religios între Bulgari și Grecii, între Exarhie și Patriarhie, se produc din nou mari turburări în Turcia și bandele svărlite asupra Macedoniei din Bulgaria ca și din Grecia nu sunt decât o consecință a certurilor pentru preponderența eclesiastică, ceea-ce implică în Turcia și preponderența politică și națională.

Cauzele de nesfârșite neînțelegeri nu pot lipsi deci nici-odată în imperiul otoman, și liniștea și siguranța publică vor fi permanent amenințate.

Războiul ruso-japonez.

Dela Port-Arthur.

Tokio, 26 Dec. Din cartierul general al armatei asediatoare se vestește, că erl a fost ocupat *Taliansiatun* și forturile rusești din dreapta Japonezilor.

Din Manciuria.

Petersburg, 26 Dec. Ziarului *Brsveija Viedomosti* îi telegrafează corespondentul său

din Mucden următoarele: Pe întreg frontul este liniște. În comuna Siosi s'a arătat o bandă de Chunguzi constatatoare din 600 membrii. Trupa trimisă întru urmărirea lor a avut un conflict cu ei, punându-i pe fugă.

Rapoartele lui Kuropatkin.

Petersburg, 26 Dec. Telegrama dela 25 Dec. a lui Kuropatkin nu vestește nimic extraordinar. La 23 vânătorii trimiși la Sangian au respins o avant-gardă dușmană și a incendiat două sate. La 25 termometrul a arătat 13 grade sub zero.

Petersburg, 26 Dec. Generalul Kuropatkin vestește: Japonezii azi la răsărit de soare au început să tragă foc asupra trupelor noastre de pază de lângă trecătoarea Teipintiu. Acestea s'au retras, dar de loc ce au primit întăriri de nou au înaintat ocupând *Taipintiu*. Circa 12 oameni au pierdut; pierderile Japonezilor sunt cu mult mai mari (?)

Intărirea maresalului Oyama.

Tokio, 26 Dec. (Reuter). Se fac mari pregătiri pentru a i-se trimite maresalului Oyama însemnate ajutoare de infanterie și artilerie.

Știrile mai noi aduc amănunte interesante despre *primejdia în care se află flota baltică rusească*. După toate probabilitățile adică admiralul Rosdestensky nu o să poată ajunge cu flota la destinație din cauză că Japonezii au luat măsuri strașnice dacă nu pentru a nimici total această flotă, apoi desigur de natură a o opri în drum și a-i face greutatea colosale și pierderi mari.

Admiralul Togo, după cum se știe, a plecat deja dela Port-Arthur unde paza blocadei a încredințat-o unor vase de război mai mici, pentru a ieși în calea flotei rusești. Superioritatea flotei japoneze este indiscutabilă. Togo are și vase mai mari și tunuri mai perfecte și personal mai esersat, pe când flota rusă mai inferioară va sosi acolo cu multe vase deja slăbite rău într'un asemenea lung drum.

Togo va întimpina pe Ruși în Marea Chineză, unde Rușii trebuiesc să treacă printr'un canal de 3—4 mile lărgime. La sud de această mare, și anume la Sumatra, Japonezii au închis deja drumul: au pus mine sub marine, așa că corăbiile de război ruse, dacă vor încerca să treacă p'acolo, o să pățească întocmai ca «Petru-Pavlosk».

Nu e de admis chiar că flota rusă va încerca să treacă, așa că nici nu-i rămăne de cât să se refugieze în porturi franceze, unde ar trebui să fie îndată desarmate, altel cazul s'ar declara ca neobservare a neutralității din partea Francezilor și ar aduce după sine imense complicațiuni diplomatice.

Știri mărunte.

O persoană foarte competentă, Japonez, vorbind cu un om de încredere al ziarului „Politische Correspondenz” a protestat împotriva credinței ce s'a răspândit în Europa că Japonia ar avea de gând, după ce va isprăvi cu Rusia, să ia Conchinchina dela Franca, Kiaociao dela Germania, insulele marelă Olanda, ba chiar să alunge și pe Englezii din Indii. Omul politic japonez asigură că asemenea idei nu le are nime în Japonia și nici un ziar nu le susține. Japonia se va mulțumi a-și asigura influența în Coreea și Manciuria.

Peste granița Germaniei trec foarte mulți Ruși, cari fug de armată. Nici nu se mai ascund. Plătesc, mulți câte 500 de ruble mai marilor din comisiunea de mobilizare sau recrutare și-i fac scăpați. Mai dau câte 15—20 de ruble soldaților

de pază la graniță și scapă de grija de a purta armele.

Căpitanul Klado, interviewat de un redactor dela „Le Journal”, susține că a văzut între vasele pescarilor englezi două torpiloare de tipul lui „Suvarov”, iar celalalt s'a scufundat. Mai depune că tot scandalul făcut de presa engleză, avea scop a împiedica plecarea flotei Baltice în Asia resăriteană Klado mai crede că flota lui Rojdestvenski, așa cum e, nu poate fi sigură că va învinge, pe când dacă i-se va trimite și escadra a treia, biruința e sigură. Asta e părerea lui Skrydlof, Alexeef și Birilef. „Fără o biruință pe apă, nu se poate ajunge la nici un rezultat în Manciuria. Dacă Rusia nu va câștiga domnia pe apă, războiul va trebui să fie un șir de ani. I-am putea bate și respinge în Coreea, dar nu arunca în mare, dacă nu vom fi stăpâni pe mare”. Flota lui Rojdestvenski se duce la Vladivostoc, unde va putea pătrunde în port, chiar iarna, prin ajutorul sfărământorilor de gheață. Arată că la Vladivostoc e frig, dar zăpadă nu cade. Vladivostocul e pe aceeași latitudine cu Neapolul și chiar anul trecut, în Februarie, au putut Japonezii să-l bombardeze, apropiindu-se de port.

E acuma dovedit că fortul la nord de Kikvanșanul resăritean nu e un fort principal, ci unul din cele numite apărătoare ale celor principale. La frontul resăritean s'ar fi aflând șapte forturi de acestea, din cari s'ar fi căzut în mâinile Japonezilor.

Vestea din izvor chinezesc că Rușii ar fi luat îndărăt Dealul de 203 m. nu pare de crezut, deși în războiu totul este cu putință. Japonezii dacă au putut să-l cucerească, ar fi făcut și jertfele trebuitoare pentru a-l păstra. Știrea că Japonezii au părăsit fortul Itzșan e ciudată; căci nu l'au avut nici odată.

Poate e vorba de vre-un fort secundar din jurul Itzșanului, pe care l'ar fi cucerit și apoi părăsit, neputându-se ținea acolo sub focul fortului vecin. Că Nogi ar fi cerut 60.000 de oameni e de asemenea absurd, căci un comandant știe dela început de câți oameni are nevoie. A putut cere să i-se umple golurile pricinuite în luptele din urmă.

Că Nogi a cerut 60.000 nu e de mirat căci pierderile Japonezilor în timpul din urmă au fost mari. Fortul Itzșan l'au părăsit pentru că au fost luați din coastă.

O depeșă din Tokio (21 Decembrie). Pierderile Japonezilor la cucerirea fortului Tun Kikvanșan (decă Kikvanșanul resăritean, nu unul la Nord de acesta. N. Red.) au fost de vre-o 400 de oameni. Cucerirea se dovedește strategicește, mai însemnată decât a Dealului de 203 m., căci Japonezii vor putea de acuma bombarda, de-a dreptul, și portul resăritean. Rușii nu s'au încercat a-l lua îndărăt. Acuma vor ataca Japonezii „Dealul semnalelor”, care e la 450 de metri dela Tunkikvanșan. Itzșanul e și el în primejdie a cădea.

NOUȚĂȚI.

ARAB, 28 Decembrie 1904.

— M. Sa în primejdie. Din Viena se scrie că în ajunul sărbătorilor catolice M. Sa a fost în mare primejdie. Pe când urca adică spre castelul Wallsee, unde a petrecut Crăciunul la la fiică-sa Valeria, pe drum în jos venea în goana turbată o trăsură trasă de cai cari se speriaseră și al căror stăpân căzuse din trăsură. Pe drumul îngust o ciocnire violentă și primejdioasă era inevitabilă. În momentul suprem un țaran sări și cu mâna-i tare prinse frâna calului, oprind pe loc trăsură. Pompierii și polițiștii, cari se retraseră din calea trăsuri, priviră acum mirați. Pe când să-și vină în fire, țaranul curajos dispăru.

— Deschiderea Dietei. Azi Dieta se va redeschide și după cum se telegrafează din Budapesta, primul-ministru va ține o lungă vorbire, arătând în ce situație o s'ajungă țeara și parlamentarismul dacă opoziția nu vrea să lase a i-se vota indemnizarea și astfel îl va sili să facă alegeri în *ex-lex*, ceea-ce nu s'a mai întâmplat. De aceea va și arunca întreaga vină asupra opoziției.

Din parte-I, aceasta a ținut erl conferență și a însărcinat pe contele Apponyi să desvoalte părerile opoziției.

Aceasta argumentează așa: votarea prin surprindere a noului regulament a fost antilegală ear opoziția lăsând să se voteze ceva în Dietă pe baza acelui regulament, ar consfinți un act antilegal. Stăruie deci ca guvernul să restituie situația mai înainte, retrăgând noul regulament. Atunci va lăsa ca să se lucreze în Dietă. Altfel va împedea ori ce discuție ori aducere de hotărâre.

E foarte probabil deci că și ședința de azi va fi numai o încercare zădarnică și Dieta se va proroga fără a fi lucrat ceva și se va redeschide apoi încurînd pentru a i-se ceti decretul de dizolvare.

Pardidele politice maghiare și fac de altfel cele mai întinse pregătiri electorale. E fierbere mare indeosebi în capitală.

— **Sentinela română.** Un grănicer român Toma Marin, stând sentinela pe malul Dunării a văzut aproape de Giurgiu o luntre cu patru pescari bulgari, cari voiau să descindă pe malul românesc. Grănicerul român somă pe cei 4 Bulgari să se oprească. Atunci unul din ei trase în grănicerul român 2 focuri de pușcă. Toma Marin răspunse la rîndul său cu un foc de pușcă, care lovî pe Bulgarul în piept, omorîndu-l pe loc și rostogolindu-l în Dunăre.

— **Ajunul Crăciunului în Londra.** Se scrie din Londra: 21 Decembrie în lumea întreagă e ziua cea mai scurtă; celelalte state culte ale Europei nici nu-și pot închipui cât de scurtă a fost această zi în Londra.

În decursul zilei întregi a fost o ceață așa de închisă ca scrumul, cum nu-și amintesc nici cei mai bătrâni oameni din Londra.

Deja în zorii de zi partea dinspre răsărit era acoperită de cunoscuta ceață galbenă, ear până la amiază s'a întins ceața asupra întregului City. Ceața rece, dar totuși transparentă, deodată a devenit așa de întunecată, încât s'a produs o mare zăpăceală în oraș. Pasagerii cari veneau dela gări, puteau înainta numai pe lângă case pipăind. Poliția povestește cazuri cari s'au întâmplat la răspântii; adică unii trecători au rătăcit și câte două ore și mai bine până treceau pe trotuar. Pungașii știu să se folosească de ceața groasă. Băieții mici dar isteți isvorau ca de sub pământ cu lămpioanele lor mici și-și ofereau pentru sume mari serviciile, celor rătăciți. Birjarii nu îndrăzneau să mîne în ceața groasă. Regina, care voia să plece în Sandringham, n'a putut pleca din cauza zăpăcelei pe căile ferate și Chamberlain care se pregătise să meargă în Birmingham, n'a putut căpăta birje nici pentru ban și nici pentru o vorbă bună. În colțul Hydeparcului s'a format o cetate de trăsuri. Echipage elegante, postalioane și căruțe de povară se îngrămădiseră într'atâta încât poliția a trebuit să intervină și la lumină de facile să facă ordine. Cea mai mare pagubă au avut-o negustorii din Londra, de oare-ce tot târgul de Crăciun a fost împedat din cauza ceței.

— **O mlaștină călătoare.** În comitatul Roscommon din Irlanda mai mulți kilometri din marea mlaștină dela Cloonshiver s'au pus în mișcare.

Approape întreg satul a dispărut; mlaștina amenință acum orașul Castlereau.

Călătoria mlaștinei a început Sâmbătă și a ajuns Duminecă până la o jumătate de milă. Locuitorii bordeelor înghițite de mlaștină au fugit îngroziți. Mulți sunt fără adăpost.

Autoritățile fac să se sape în grabă canale de derivație pentru a reține mocirla.

— **Transportarea reliquiilor lui Rákoczy.** Rămășițele lui Rákoczy și ale tovarășilor săi vor fi aduse în primăvara viitoare la Budapesta și expuse în marea sală a cupolei din palatul parlamentului.

Acî primatul cardinal Vaszary va binecuvânta rămășițele eroilor maghiari, după care un membru al guvernului și deputatii Franz Kossuth și Koloman Thaly vor tine cuvântări.

— **Schimbare de guvernament în Athena.** Din Athena se vestește, că Delyannis, care pe la 1897 provocase războiul greco-turc, a fost însărcinat cu formarea cabinetului. Însemnăm asta schimbare de guvernament, deoarece Delyannis reprezintă o minoritate în parlamentul Greciei, noul guvern va decreta în scurt timp dizolvarea camerei și va ordona nouă alegeri. Acum faimosul panhellen poate declara de nou război Turciei, solicitând anexarea Cretei la „Marea Grecie“.

— **Afacerea Syveton.** Afacerea aceasta de un interes extraordinar de senzational în toate amănuntele sale ia dimensiuni din ce în ce tot mai mari. Cu toată cercetarea minuțioasă, nu s'a putut face încă lumină deplină, așa că nu se știe dacă Syveton s'a sinucis, ori a fost ucis. Din Paris se telegrafează, că președintele ligei patriotice, Jules Lemaitre Luni a fost ascultat cu care ocaziune a fasonat, că doamna Syveton după moartea soțului ei l-a chemat la sine, și i-a predat suma de 98.000 franci, pe care a defraudat-o Syveton din fondurile ligei destinate pentru alegeri. În aceeași zi înainte de amiază a fost perchișie domiciliară la Menard și de Polmers. La locuința lui Syveton o comisiune judecătorească a făcut experimente cu câni și iepuri de casă pentru a se convinge asupra verosimilității afirmațiilor privitoare la moartea lui Syveton.

— **O falsificare senzatională.** Din Cleveland (America) se anunță: Judecătoria a pus sub acuză pe doctorul Chadwick și soția acestuia, pentru că a falsificat pe numele cunoscutului milionar american Carnegie hârtii în valoare de 5 milioane dolari. Doctorul Chadwick, care se află în călătorie spre America, de loc ce va sosi la New-York, va fi deținut.

— **Tihăriile bandelor grecești.** „Politische Correspondenz“ află din Constantinopol, că o bandă de 35 inși s'a dus în satul Tehovo în districtul Wodena, și a condamnat la moarte pe patru țărani. Sentința a fost executată cu focuri de pușcă într'o pădure vecină. Unul dintre condamnați care a fost numai greu rănit, s'a putut duce după câteva zile la Salonic spre a face denunțare. Aceași bandă grecească a avut în noaptea următoare o violentă luptă cu o bandă bulgară lângă Buhova. Pe teren s'au găsit multe cadavre de Bulgari. Lângă Mirovce, într'o altă încăierare într'o bandă greacă și bulgară, aceștia din urmă s'au servit de bombe. Exploziile s'au auzit în depărtare, așa că trenul orient expres a fost reținut într'o stație apropiată. La Bogdanița un notabil bulgar a fost ucis de o bandă grecească cu lovituri de secură și tăiat în bucăți. Lângă Kajali s'a găsit cadavrul unui notabil grec în al cărui buzunar s'a găsit condamnarea la moarte iscălită de Apostol.

— **Semănăturile în România.** Până acum rapița, grînele și toate semănăturile de toamnă se află în bună stare.

Zăpada s'a topit în toată țara.

Sunt temeri ca nu cum-va, înainte de a cădea un nou strat de zăpadă, să fie ger aspru; în acest caz, starea rapiței și a celorlalte semănături e periclitată mult.

Dela cea căzută în Muntenia și Moldova și primele zile ale lunii Noembrie și până acum n'a mai căzut zăpadă în cantitate mare.

În nordul Moldovei a cazut însă în mică cantitate.

— **Jidovii din Rusia.** Din Petersburg vine următoarea știre telegrafică: Conform ziarului „Voșod“ a fost revocat proiectul de lege prezentat senatului imperial privitor la avansarea la gradul de ofițer a Ovreilor botezați. Același ziar mai spune, că conducerea afacerilor Ovreilor a trecut dela secția poliției la cea pentru afacerile comune.

— **Din cauza boalei în brațele morții.** Un măcelar cu numele Jánkovics Gyula din capitală și-a tras un glonț în inimă, din cauza că pătimea de un morb incurabil. Corpul mort a fost transportat la morgă.

— **Contesa Montignoso în Drezda.** Contesa Montignoso fosta moștenitoare de tron a Saxoniei, care anul trecut a fugit cu educătorul copiilor săi, „cavalerul“ Giron, săptămîna trecută Vineri dimineața își făcuse apariția în Drezda, unde descinsese la hotelul Bellevue.

Dorul de mamă o adusesse să și revadă copiii, cu cari n'a dat față de când fugise din Drezda. Des de dimineața porni deci dela hotel spre palatul Trachenberg, unde petrece de prezent familia regală. Un polițist însă o recunoscu și o oprî pe loc, silindu-o să se reîntoarcă napoi la hotel. Poporațiunea orașului deja știa, că fosta ei doamnă se află în Drezda. Când poporul o observă pe stradă, acesta erupsă în manifestații de bucurie, aclamând pe păcătoasa femeie, dovedind cele mai sincere simpatii încă și acum pentru dânsa.

Când poliția a prins veste despre sosirea noului oaspe, numai de cât îi trimise somațiunea să părăsească orașul cu trenul cel mai apropiat. Regele, care era la vînat venindu-l la cunoștință îndrăzneala fostei sale soții, a fost din cale afară revoltat, că contesa prin încercarea aceasta a călcat convenția dintre ambii soți, în urma căreia contesa s'a fost despărțit de Giron și în schimb i-s'a dat un apănagiu de 20.000 Marce. Regele Iosif August iritat de noua purtare a contesei ar fi declarat, că pasul acesta de a produce nou scandal atrage după sine detragerea subvenției anuale acordată contesei, și nimicirea ori căreia speranțe de a-și mai revedea copiii.

Ziarele spun că contesa la somarea poliției a și plecat numai de cât din Drezda, și că de prezent se află la Firenze. Alte știri spun că contesa în desperarea ei a plecat la Bruxela, dar nu ca să se întâlnească cu Giron, care se află aici și are post de funcționar la un comerciant bogat, ci ca se ceară ajutorul unei rudeni de aici.

O depeșă din Drezda vestește că poliția a fost din nainte avizată, că contesa Montignoso va veni la Drezda. Numai aceea n'a știut, cu care tren va sosi și la care hotel va descinde.

Din Lipsca vestește o depeșă următoarele: Contesa Montignoso, care a descins la avocatul Dr. Zehme, a fost interviuată de un ziarist, căruia Luisa i-a declarat că simte 'o profundă recunoștință față de populația Drezdei pentru simpatiile documentate. Ea a mai declarat, că s'a înșelat în prepusul său, de a-și vedea copiii, și că astfel nu-i rămîne alta de cât să se întoarcă napoi la Firenze.

— Este drept — a întrebat ziaristul, că alteța voastră ați fost împedată de a pătrunde până la palatul Trachenberg?

— Este adevărat, răspunse contesa, scaldându-și ochii în lacrimi. La asta n'am fost pregătită. M'au prins de mîna în senzul strict al cuvîntului, și m'au târât dela poartă. Nu pot rămînea aici, s'a plîns contesa; încă seara asta voi repleca la Firenze.

O altă depeșă din Drezda vestește, că regele August al Saxoniei, a pus contesei în perspectivă revederea copiilor săi la vară.

Este desmintită știrea, că regele ar fi dat permisiune contesei de a veni la Drezda. Se mai vestește din capitala Saxoniei, că ziarele din Drezda afirmă, că la contesă se arată *simptome de nebunie*.

Ori-cum să privim lucrurile, dar aceea va trebui să recunoască ori și cine, că nu este faptă omenească a refuza dorința unei mame de a-și revedea copiii, și chiar la sîrbătoarea Nașterii Domnului, un drept, pe care îl acordă natura.

— Un ziar din Budapesta aduce știrea senzatională că contesa s'ar fi sinucis. Știrea însă nu este până acum adeverită.

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul igienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I, vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de fălci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiilor specialiștilor savanți Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

PARTEA LITERARĂ.

Alexandri

14

și

Românii din Bucovina

— Material biografic —

(Urmare).

V.

„Printre acele coale destinate a aprinde focul din sobe, am descoperit și câte-va strofe pierdute, ce datează dela deosebite epoce. Dând cu ochii de ele, am stat pe gânduri ca să-mi aduc aminte de împrejurările triste sau vesele ale vieții mele, în care zisele strofe au luat ființă, și astfel nu m'am îndurat a le arunca pe foc.

„Iată acei nenorociți copii în șapte luni, scăpați dela moarte! îi trimit foaie Bucovinei, nu ca pe niște copii din flori; adică frumoși și drăgălași, dar ca o probă de bună voință ce am de a colabora necentenit în acea foaie literară.

„Te rog dar să le primești în coloanele ei sub titlul de strofe pierdute, până când voi trimite ceva mai nou și mai important.

Al tău vechiu amic V. Alexandri

„Eu sper a pleca în curând și a trece prin Cernăuți, unde voi avea mulțămiri a te vedea și a grai multe cu tine.

Nu am putut stabili dacă Alexandri s'a oprit și în 1867 în Cernăuți. Cum în „Foaie“ nu se face nici o amintire, e probabil că a luat alt drum spre Paris, unde nu a stat decât vre-o lună, căci iată ce-i scrie aceluiaș amic, îndată după întoarcere:

Mircești, 10 Dec. 1867¹⁾.

„Iubite Alecu,

„Întorcându-mă din străinătate în micul meu locaș dela moșie, am găsit răvașul tău plin de amicale mustrări. Nu am alta de răspuns spre întimplarea lor, de cât că după vizita ce tu mi-ai făcut la Mircești, eu te credeam de mult înturnat la Cernăuți. Cine putea să presupue că ai fi prelungit șederea ta în districtul Roman până pe la mijlocul lui Octombrie, și asta fără a mi-o face cunoscut măcar prin un bilet de două rinduri²⁾ ca un om ce ar fi comis un delict — delictul petrecerii în București!

„Eu, în încredințarea că ai fi trecut hotarul, și-am scris chiar de atunci la Cernăuți și și-am și trimis o colecție de câte-va mici poezii pentru „Foaia Bucovinei“. Publicatu-s'au ori nu? Nu o știu, fiind-că nu a mai sosit la Mircești nici un număr, chiar de astă-vară. Nu am primit nici pe acela în care este tipărită oda mea către Marea Mediterană³⁾.

„Precum ai aflat poate, eu am plecat dela începutul lui Octombrie ca să-mi duc copila la Paris. După o scurtă ședere acolo, temându-mă de asprimea ernel, am grăbit a mă întoarce căci aveam oare-care interese de pus la cale în București, și dar am mai dat o raită prin acest cuib de nebuni. Sosind însă a doua zi după spartul iarmarocului, adică a disolvării Camerei, am găsit toată lumea turburată și mai căpșetă decât todeauna. Roșii triumfători de și cam îngrijiiți de triumful lor, iar Albiu necăjiți, desperați, înfuriați din cauza influenței lui Brătianu asupra Domnitorului. Unii avind frică pentru averile lor, alții mergând cu prostia a visa guilotina rădicată în câmpul Libertății! Eată la ce grad de tâmpire aduce atmosfera Bucureștenilor!! Puterea și îndrăzneala acelor ce se porecesc Roși consistă numai și numai în mișelia și amețeața acelor porecliți Albi încât pentru un om cu sânge rece, spectacolul ce prezintă societatea Capitalei este tragico-prostico-caraghiozicesc.

„Unul din singurii oameni cu care am avut plăcere a convorbi în treacă este bătrânul Eliad pe care am fost de l'am vizitat la casa lui de pe podul tirgulului de afară. L'am găsit în grădină

făcând straturi și trăgând linii de alee fără a se ocupa de buimăceala din oraș. În timp de două ore cât am șezut cu dânsul am grăit împreună despre lucrările societății literare și ne am înțeles de minune în primirea ortografiei și a gramaticii române.

„Eliad este în privirea cunoștinței limbii noastre cel mai învățat, cel mai competent dintre noi toți care ne ocupăm de literatură. El vroește pentru România o limbă simplă, dulce, armonioasă, ferită de cacofoniciuni, precum și o ortografie lesnitoare pentru toate clasele poporului din țeară. Principiul etimologiei îl admite în acelaș grad ca și noi care vream să fie combinat cu acel fonetic. Într'un cuvânt Eliad și eu ne potrivim în cele mai multe idei despre lucrările societății literare și chiar am convenit de a așterne împreună un proiect de gramatică și de ortografie pe care îl vom prezenta la anul viitor membrilor acelei societăți.

Am să intru în curând în corespondență cu bătrânul filolog și dacă îți va fi cu plăcere, și-oi comunica scrisorile lui. Până atunci însă noi să urmăm corespondență noastră amicală, căci și pe viitor dorește a fi colaboratorul Foaiei voastre.

Al tău frate V. Alexandri.

Firește că a rămas colaborator; a publicat și articole în proză anume „Jurnalul meu de călătorii“, din care întâia parte apăruse în „România liberă“, și în „Salba literară“, apoi o recenzie iscusită despre poeziile lui Petrino, poetul bucovinean care mai târziu ajunsese pamfletarul lui Alexandri, și articolul despre Alecu Russo. Nu numai atât, el a convertit și pe alții pentru a participa la redactarea foii; a stărunit pe lângă I. Ghica, C. Negruzzi, a trimis însuși proza prețioasă de a lui Alecu Russo și poezii de ale lui Negri. Pe lângă aceste, se publicau și scrisorile, cu care își însoțea articolele, cuprinzătoare informații; era cu un cuvânt, spiritul de direcție al organului bucovinean.

Dar timpul trece. La Iași se ivi o societate mai tinăra, cu forțe intelectuale și literare mai mari. Magistrul ei, d. Maioreșcu, publicase studiul său „Despre scrierea limbii române“, scris „într'un limbaj clasic“ cum zice însuși G. Hurmuzachi, recomandându-l „de urgență“ Bucovinenilor.

(Va urma)

Felurimii.

O ședință de hoști. Din orașul de reședință Borissogliebsk, gubernia Tambor se comunică ziarului „St. Petersburger Zeitung“ următoarele:

„Acum câțva timp niște hoști au spart localul dunei (administrației comunale) în timpul nopții au luat 2500 ruble ce se aflau acolo, au spart o ladă în care se aflau lanțurile primarului, ajutoarele sale și a mai multor consilieri comunali.

După săvârșirea furtului, hoștii au organizat o beție care a atras atenția orașenilor și a determinat prinderea hoștilor.

La interogatoriu, ei au povestit că după-ce au comis furtul și-au pus lanțurile în jurul gâtului și în ședință formală cu insignele funcționarilor s'au consultat asupra împărțirii banilor, după-ce mai întâi au decis admonestarea administrației comunale pentru reaua păstrare a banilor comunel.

O profecție. În Anglia face acum impresie romanul militar al unui oare-care Niemann care profetisează invadarea Angliei și Rusiei și ruina puterii britanice.

Niemann presupune în romanul său că Rusia, învinsă de Japonezi în Extremul Orient, se răzbună asupra Indiei. Germania și Franța se găsesc în război în contra imperiului britanic. Mare bătălie navală la Flushing, dezastroasă pentru Englezi, prin sosirea unei flote franceze comandată de amiralul de Courville care vine să dea ajutor flotei germane. Împăratul Germaniei intră în Londra, în fruntea unei armate franceze debarcată la Hastings.

Pacea care urmează dă Rusiei Indiile, Franței Egiptul, Belgiei și Germaniei Anversul, Zanzibarul și Africa australă.

Dacă vi-se pare că e prea puțin mai puține și d-voastră.

ECONOMIE.

Arad, 28 Decembrie st. n.

Sărăcia și avuția.

disertațiune citită în adunarea generală a reuniunii învățătorilor români din Șiria la 15/29 August 1904.

(Urmare).

Ajutorarea și instruirea celui sărac, spre a-i indegetă cum să lucre, de ce să se apuce, cui să o punem în sarcină, decât școlii populare, ce vrea să zică școala pentru trebuința poporului peste tot, nu numai spre satisfacerea ambițiunii celor mai în stare și mai harnici, ci-mai vărtos spre a lumina acolo, unde lipsa e mai mare la cel sărac, acesta nu are pe nime a-l îndrepta și a-i indegeta cum să trăiască.

Școala populară trebuie să fie și școală de praxă, trebuie se suplinească lipsa omului sărac, și să instrueze poporul și în ale economiei, chiar pe conta studierii altor obiecte, cum e istoria biblică, generală, a patriei și națională. Trebuie să recunoască fiecare, că nu putem negliga ale prezentului și viitorului, pentru a ști trecutul.

Câte grădini de școală și câte școli speciale avem noi?

Poți umbla zile întregi în aceasta țară eminentemente agricolă, până vei da de o școală specială în ale economiei, sau o grădină de 1—2 jug. pusă sub conducerea școlii populare, unde învățătorul se arate și să demustre poporul sărac, cum are a fi lucrul pământului, ce plante se useze în cutare pământ, ce sămânță și mlădițe se recomandă locului, cum trebuie grijite, cât product aduc și în ce valoare, și în fine unde se pot valora?

Ce aflăm astăzi? Lucru trist, oamenii îmblătesc la ale economiei, uzurile de înainte cu o sută de ani; oamenii tot așteaptă timpuri mai bune, lasă pământul locului tot cum a fost; un bărbat întreg, umblă cu o păreche de boi o vară întreagă la pășune, că vezi Doamne, toamna câștigă 100 coroane în ei, și nu vrea să știe cât a pierdut el, perzând vara. Preoții și învățătorii trebuie să aducă oarecari jertfe în cauză, unii trebuie să se sacrifice și să facă începutul, a rupe indolența aceasta, căci cu indiferentismul și indolența noastră, ne bate deja la ușă mizeria și amenință poporul cu perirea lui și cu ei perirea și a clasei inteligente.

Societatea cultă, s'au chelmul întregului, are datorința a conduce și a sta în frunte. Fără conducere nu se poate face nimic, ear' aceasta todeauna a avut-o cei mai luminați. Pe când ostașul de rând ostenește în esecutarea lucrului și-și jertfește viața pentru planul bătăliei, expunându-și și viața.

Conducătorii se nu uite nici când, că individul și poporul deopotrivă are lipsă de conducere și sprijin în cele spirituale și în cele morale, poporul de rând însă are mai mult auz și simțire pentru cele materiale. Mai ales în zilele noastre, cele materiale au copieșit întregul, acestora li-se dă preferința și acestea încep a predomină.

(Va urma).

¹⁾ Scrisoare imedită.

²⁾ Dulcești, moșia familiei Hurmuzăchestilor în Moldova, proprietatea lui Costache Hurmuzachi, cunoscut politician și fost ministru al României.

³⁾ În Nr. din Iulie-August 1867, p. 184 Poezia e datată din Nr. 120.

Bibliografie.

A apărut și se află de vânzare la institutul grafic „Minerva“ București (România) următoarele cărți:

Sate și mănăstiri din România N. Iorga	Cor. 2.50
Pe drumuri depărtate N. Iorga	1.50
Dureri înăbușite M. Sadoveanu	2.—
Șoimii M. Sadoveanu	1.50
Tainele cerului Haralamb G. Lecca	1.50
Poesii Haralamb G. Lecca	1.50
Moșnegul dela munte N. Papahagi	1.50
Calendarul „Minerva“	1.25
Poesii de Maria Cunțan	1.25

A apărut:

„12 cântece de școală“ pentru 2 și 3 voci de T. Popovici. Prețul fiecăruia caet 50 fil., plus 10 fileri porto. *Cântările liturgice* pentru 3 voci de copii sau bărbați; legătură de lux; prețul 3 cor. plus 20 fil. porto. Editura Librăriei arhidiecezane din Sibiu (Nagyszeben).

Cuprinsul: Căetul I, pentru 2 și 3 egale. 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrurile frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Tiganca. 8. Sunt fecior zdravăn. 9. Eu mă duc codrul rămâne. 10. Imn ocașional. 11. Patru păștori. 12. Cântec la sf. Nicolae.

Căetul II: Căetece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. In cireșar. 3. Căetece de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marș vânătoresc. 6. Astăzi sicriul.

Căetece pe trei voci: 7. Strugurel bătu de peatră. 8. Cucule peană galbenă. 9. Vivat țeara mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostășilor. 12. Colindă.

O călă cu praxă de 7 ani în branșele de *specerați, ferărie* și *Testile* posedă limbile: Germană, Română și Maghiară, și caută un post la o casă *onestă*, cei interesați să se adreseze la Red. acestei foi.

— Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).

— Atragem atențiunea onoratului public asupra inseratului *Altmann Ede*.

Atragem atențiunea on. public asupra anuțului lui *Igaz Sándor*.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Băitor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI și RECLAME.

Nou atelier de lăcătușerie

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că sub Nr. 17 de pe piața Libertății în Arad în casa d-lui Dr. Schwartz Jenő am deschis un

atelier de lăcătușerie

Primesc ori-ce lucrări aparținătoare în branșă aceasta pe lângă prețuri culante. Rugând spriginul On. public rămân eu

perfectă stimă

Schwitzer Dezó

măestru lăcătuș.

432

Arad, Piața Libertății 17.

Ujházi Ede
giuvaelier
atelier de gravuri
Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)
(gravări de monograme, embleme, inscripții)
Execută specialități de giuvaerie, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.
Comando din provincie să execute prompt.
Asortiment de articoli de optică.
Reparări de oroloage.
Prețuri culante.

464

Primul atelier din Arad, pentru repararea de clasornice și bijuterii.
Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tata.

Briquette de cărbuni

„I L S E“

de Prusia

448

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai culante cu transport la

RÓTH JÓZSEF

— întreprindere de transport de mobile. —

ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Bijuterii, oroloage, aur călcat și recuisite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

clasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Igaz Sándor

clasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatru'ul vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștința a p. t. public, că dela 1 Dec. a. c., toate mărfurile se vor vinde pentru un preț general, și în fiecare cas acord rabat separat. Cu deosebită stimă:

NADLER LAJOS

Magazin de trusouri pentru bărbați și dame.

ARAD, Piața Andrássy Nr. 16.

Telefon 651.

Atențiune!

Am onoare a atrage atențiunea onoratului public, că înainte de a se prevedea cu lucruri de crăciun să facă o încercare la

Moskovitz Izidor

unde să capătă haine pentru bărbați, băeți și copii cu prețuri foarte reduse.

Rog prin urmare pre onorații cumpărători, precum și pre onoratul public, să nu întrelase aceasta ocașione ci să se convingă în persoană. Răzimat pe vechiul renume imi iau voie a mai atrage atențiunea onoratului public și asupra imprejurarilor, că cumpărând la mine face economie de cel puțin 25 %

Recomandând cele de sus în atențiunea binevoitoare a onoratului public, și implorând spriginul binevoitor al onoratului public, rămân eu

deosebită stimă

Moskovitz Izidor

ARAD, Andrássy-tér 8. sz. visa vis de biserica minorităților.

Serviciu prompt!

Rog a fi cu băgare de samă la firmă.

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșeața de pe nas și de pe mână. Mijloc mai bun pentru obraji și mâni aspre nu există.

⊕ ⊕ **Efect instantaneu.** ⊕ ⊕

Pretul 1 cor. 442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

La Kilényi C. și C-nie

ARAD,

— Piața Andrassy Nr. 20, Palatul Fischer —
la „Globul albastru“.

Toate stofele de haine pentru dame se vând cu începere dela

28 Novembre

pentru preț mai mic de cât de fabrică. 439

⊕ ⊕ ⊕ **Ocaziune rară!** ⊕ ⊕ ⊕

Stofele se vând pentru toate prețurile acceptabile.

Ocaziunea de a cumpăra foarte ieftin

stofe de haine pentru dame.

In urma lichidării și a sistării prăvăliei mare

desfacere de marfă sub prețuri cu învoirea autorităților

la firma

GEBHART J. și Fiul

Arad, Piața Andrassy Nr. 16.

Sticlă, porțelan, lămpi, oglinzi, rame, articole de nickel și mare asortiment de diferite articole de lux.

Prilej extraordinar numai pe scurte zile!

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

In urma unei folosiri îndelungate mitesserit supărăcios, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

ARAD, Pécskai-ut.

287

BANI

pe popietăți de pământ, case până la 60—70% a valorii nominale cu amortizație de 5—62 ani.

Conform sumei împrumutate pe lângă 4, 4½, 5%.

Credit personal pe seama oficerilor, pensionarilor și funcționarilor.

Convertirea de datorii cu procente mari.

*Imprumut anticipativ nu este.***Szathmáry Dezső**

440

institut de împrumuturi de bani.

ARAD, Strada Deák Ferenc Nr. 33.
(edificiul camerei advocațiale).

Agenți se acceptază.

Au sosit mărfuri de earnă!

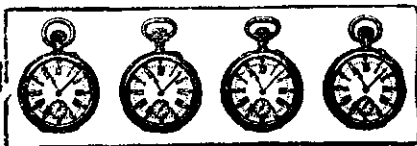
Am onoare a recomanda p. t. public magazinul meu de tot felul de ciorapi de vară, de mănuși produse, de mătasă și de piele, de cămăși Jager și de pantaloni, de giacantane de casă, jecarii pentru copii, precum și asortimentul meu bogat în bumbac, broderii și pantiliei și tot felul de mărfuri de Norimberga și manufactură. Tot odată recomand în binevoitoarea atențiunea p. t. public casa mea de brodatul ciorapilor, care există deja de mai mulți ani pe strada Forray, unde se confecționează cel mai culant și elegant, și se execută prompt. — Rugând sprijinul on. public

426

rămân cu deosebită stimă:

Szállassy Aladár.

— Se primesc comenzi din provincie. —

GEYER FERENCZ,

OROLOGIER și GIUVAERGIU

(ARAD, STRADA WEITZER Nr. 5)

primește spre reparare cu garanță, oroloage de buzunar, de turn precum și ori-ce transformare de felul acesta.

Comenzi din provincie se efectuează prompt și culant.

459

Cu stimă:

GEYER FERENCZ,

STRADA WEITZER JÁNOS Nr. 5.

Aducem la binevoitoarea cunoștință a p. t. public că am cumpărat

Prăvălia lui Tămășdan

ce Calea Archiducelui Iosif Nr. 12 (Casa Fodor și Reisinger) și deci mă află în plăcuta poziție a face următorul ofert:

Cafea per kigr.	dela 1 fl. în sus.
Clai	dela 2 fl. jum. în sus.
Zahăr	41 cruceri.
Lumânări de stearin per pachet 36 cruceri.	451

Apă minerală, cacao, chocoladă, cognac, rum și licher, specialitatea cea mai fină pentru prețul cel mai echitabil. De serviciu prompt și culant asigurăm on. public cumpărător.

Telefon 373.

Comenzi se îndeplinesc imediat

Intreg aranjamentul boltei este de vânzare.

Localul pentru prăvălie se poate da împreună cu pivnița mare și mică cu începere dela 1 Februarie.

Mutare de prăvălie!

Am onoare a avisa respectuos pe on. public că mi-am mutat prăvălia, care corespunde pe deplin cerințelor moderne, în palatul contelui Nádasdy.

Tot odată rugând sprijinul onoratului public, rămân

46:

Cu deosebită stimă:

Brunner Béla

Prăvălie pentru haine de modă de bărbați, obiecte de artă și de specialități.

Arad, Piața LIBERTĂȚII, Palatul contelui Nádasdy, colțul străzii Forray.